

**Hazırlayan:
Adem Köşlü**

Çapa Dermatoloji'de Saklı Hazine

Elimde iki adet mulaj var. Biri disidroz diğeri de tinea pedium klinik tablolarını tasvir ediyor. Pleksi ile kaplanmış, dikdörtgen şeklindeki bu mulajları kimin yaptığına dair ne önde bir imza ne de arka yüzde bir yazı var. Ben bunları çok seviyorum, muayenehanemde, önümdeki camekanlı dolabın içinde duruyorlar ve ben sık sık bunları elime alıp bakıyorum. Ayrıca bu mulajları bahane ederek 133 numara ile Sanal Türk Dermatoloji Müzesi'nde (STDM) bir belgede hazırlamıştım. Daha sonra kıymetli kardeşim Doç. Dr. Fatih Göktay Paris'e gitmeye gidiyorken beni aradı bir şey istiyor musun diye. Ben de ona Saint Louis Hastanesi'ndeki ünlü müzeyi gezmesini ve bilhassa mulajları dikkatle tetkik etmesini istedim. Bu kendisi için müthiş bir deneyim olacaktı. Ayrıca Türk dermatolojisinin ilk hocalarından Prof. Dr. Celal Muhtar Özden'e ait olan bir olgunun mulajları bulunduğu anda işaret etmiştim. Sevgili Fatih tüm müzeyi dikkatle gezmenin yanında mulajların bulunduğu bölgeye özel bir ilgi göstermiş ve Jules Baretta'nın elinden çıkma binlerce mulaj arasından çok sayıda mulajı fotoğraflama fırsatı bulmuştu. Dönüşünde bunları benimle paylaştı. Ben de

sizlerle STDM'nin 533 numaralı belgesinde paylaşmıştım.

Bu arada benim bir ziyaretim oldu Çapa'ya. Yeni Anabilim Dalı Başkanı olan Prof. Dr. Afet Akdağ Köse ile bir belge hazırlamak için. O sırada Prof. Dr. Can Baykal ile büyük salonda sohbet ediyorduk. O anda iki gözlü, ahşap, cilalı, iki camekanlı büyük dolaplar dikkatimi çekti. İçi mulajlarla dolu idi. Ben bu salona ilk kez Prof. Dr. Osman Yemni'yi ziyaretimde gelmiştim.

Onun vefatından sonra kürsü direktörü olan Prof. Dr. Nevzat Öke zamanında sık sık gelmiştik bu salona, çünkü aylık bilimsel toplantılarımız hemen daima burada yapılıyordu. Daha sonra Prof. Dr. Türkan Saylan ve Prof. Dr. Ahmet Murat'ın başkan olduğu dönemlerde çeşitli vesilelerle gelip gitmişimdir. Ancak hatırladığım kadarı ile bu camekanlar eski kitaplar ile dolu idi. Sevgili Can son zamanlarda yeni bir düzenleme ile bu şekle getirdiklerini söyledi. Vitrinlere bakarken el sırtında bir epiteloma mulajı dikkatimi çekti. Altında Y. Dimoğlu imzası vardı. Sevgili Can'a bu şahsı (Dr. Yorgi Dimoğlu'nu) tanıdığımı hatta kendisi ile bir söyleşi yaptığımı anlattım. Yüz kırk beş numaralı belgede de bunları sizlerle paylaşmıştım. Ancak Yorgi Bey böyle bir yeteneği olduğundan bahsetmemişti. Bu yüzden sevgili Can'dan bu mulajın güzel bir fotoğrafını bana göndermesini rica ettim.

Daha sonra yine güzel bir gelişme oldu. Dermatose dergisinin basılı kağıttan,

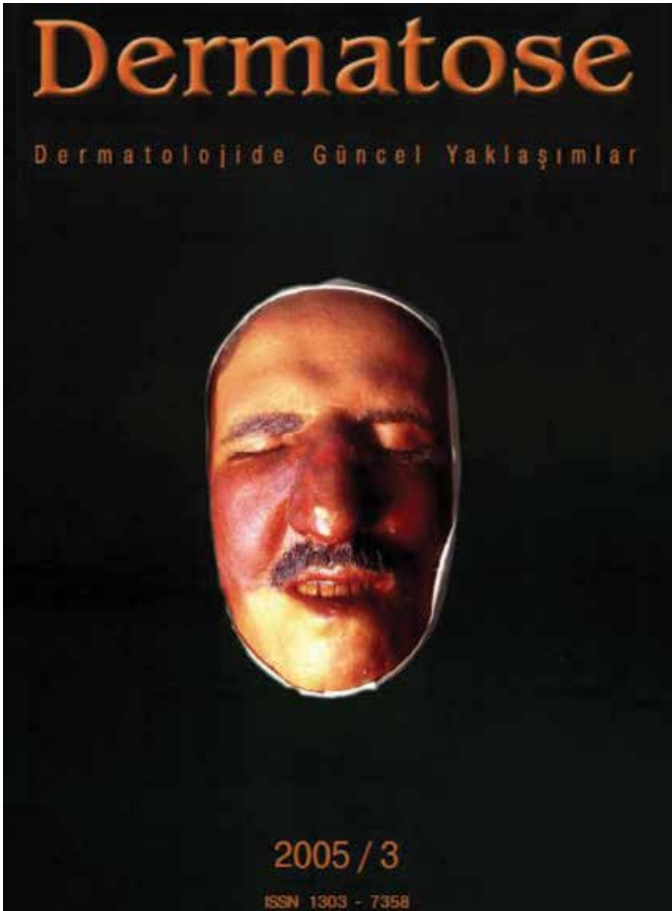

Yazışma Adresi/ Correspondence:

Adem Köşlü,
Şişli Etfal Eğitim ve Araştırma
Hastanesi, Emekli Şefi,
İstanbul, Türkiye
E-posta: ademkoslu@gmail.com

@Telif Hakkı 2016 Türk Dermatoloji
Derneği Makale metnine
www.turkdermatolojidergisi.com
web sayfasından ulaşılabilir.

@Copyright 2016 by Turkish Society
of Dermatology - Available on-line
at www.turkdermatolojidergisi.com

elektronik dergiye dönüşü sırasında STDM'de yeni bir belge hazırlıyordum. Bu derginin 2005 yılına ait 4 sayı kapak fotoğrafları dikkat çekici idi. Her kapakta birer mulaj fotosu vardı. Açıklamaları iç sayfalarda olduğu için dikkati çekmiyordu. Ancak sonraları farkına vardım ki 1 ve 2 fotolar yabancı bir kaynaktan temin edilmişken, 3. ve 4. fotolar İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi, Dermatoloji ve Tıp Tarihi Anabilim Dalı'ndan alınmıştı. Üçüncü kapak fotoğrafının Dermatoloji Kliniği müsaadesi ile alındığı ifade edilirken, mulajı Halit Aybars'ın yaptığı yazılmıştı. İşte size enteresan bir bilgi daha. Meslektaşımız Dr. Halit Aybars hakkında

birçok belgeye sahip olmamıza karşılık bu yönde bir bilgimiz yoktu. Konuyu tekrar Can Bey'e sordum ve mümkünse başka fotoğrafları da dikkatle tetkik edip fotoğraflamasını istedim. Kendisine buradan sonsuz teşekkürlerimi sunuyorum.

Sevgili Can Hoca büyük bir özveri ile mulajları tek tek tetkik edip, bana kaliteli fotoğraflarını gönderdi. Bu arada çok enteresan bir de tespiti oldu. Camekanlarda 7-8 tane "Baretta" imzalı mulaj vardı. İnanılmaz bir şeydi. Saint Louis mulajlarını yapan Jules Baretta'nın mulajları bizde idi. Hem de aynen Saint Louis müzesindeki gibi kenarlarından raptiye ile tutturulmuş pirinç ya da karton plakalar ile ve de aynı karakterde yazılı olarak. Bu müthiş keşfin maalesef arkası bir meçhul. Bu mulajlar buraya ne zaman, kimin tarafından getirildi. Hiçbir kayıt ve kaynak yok. Benim tahminim Fransa'da ihtisas yapmış birçok meslektaşımız var (Robert Abimelek, Harun Çıprut, Osman Kamil Galatalı vs.). Muhtemelen kendileri ya da aileleri tarafından başıslanmış olabilir. Klinik yönetimi tarafından alınmış olsalardı eğer, mutlaka nesilden nesile dillendirilir, bir şekilde duyan bilen olurdu. Oysa tam tersi.

İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi Dermatoloji Anabilim Dalı büyük salonunda sergilenen Jules Baretta imzalı mulajlar

Baretta'nın imzaları bazı mulajlarda çok iyi görünmüyor. Zaman aşımına bağlı olarak bu tarz küçük aşınmalar oluyor doğal olarak. Ancak aşağıda gördüğümüz "Kseroderma Pigmentosum" mulajının sağ yanında bu imza daha rahat seçiliyor. Biraz daha büyütme suretiyle bu imzanın daha

rahat okunmasını sağladım. Sağ tarafta resmi bulunan Jules Baretta (1833-1923) ise bir kalıp ustası. 1863'de Saint Louis'de göreve geldiğinden itibaren emekli olduğu 1913 yılına kadar 2000'den fazla eser üretmiştir. Kendisinin gizli tutulan bir formülü olduğu söylenir. Kendisine bu hizmetleri dolayısı ile 'Légion d'Honneur' madalyası verilmiştir.

Şimdi baktığımızda Çapa Dermatoloji'de büyük salonda antik dolaplar içinde sergilenen 50 kadar iyi durumda muhteşem bir mulaj koleksiyonumuz var. Bir kısmı dünyaca ünlü mulaj uzmanı Baretta'nın elinden çıkmış, bir kısmı da bizden birilerinin eseri. Kaldı ki Jules Baretta tıp doktoru değil, bir sanatçı, oysa Dimoğlu ve Aybars birer dermatolog. Artık

burada bir koleksiyondan değil tam bir 'Mulaj Müzesi'nden söz etmek gerekir. Bu yazıyı hazırlarken internette yaptığım araştırmalarda bazı tıp fakültelerinin (özellikle Tıp Tarihi bölümlerinde) çok güzel mulaj müzeleri olduğunu gördüm. Bunlardan Zurich Mulaj Müzesi ve Nürunberg-Erlangen Medikal Mulaj Koleksiyonu dikkat çekici.

Bu gizli hazinemiz ile ilgili olarak vereceğim bilgileri burada tamamlarken, Çapa'daki değerli koleksiyonun daha da zenginleşmesini (bağışlar veya satın alım yoluyla) ümit eder, yolu Çapa'dan geçen tüm meslektaşlarımızın bu koleksiyonu görmesini tavsiye ederim.

Doç. Dr. Adem Köşlü
ademkoslu@gmail.com